

Planlægning

Nobilis tilplantningen falder drastisk

Af direktør Kaj Østergaard

Tilplantningen med nobilis er faldet dramatisk i de sidste ti år. Årsagen skyldes flere forhold. Dels har priserne på nobilis stået stille i de sidste mange år, og dels er omkostningen til klipning steget. Der har været en

periode, hvor omkostningen på klipning har været i aftagende, men i de sidste par år er omkostningen igen steget. Den udbredte anvendelse af udenlandsk arbejdskraft er nu ved at ske til danske overenskomster, og

selv om det sker uden tillæg, er omkostningen højere end den var for fem til otte år siden. Salg som selvklip er steget meget, og dette har nogle steder medført, at interessen for nobilis dyrkningen, er dalet. Jule-

træsdyrkingen og handelen med juletræer har tilsyneladende mere producenterens interesser og det har ikke været "in" at dyrke nobilis.

Arealet

Det er vanskeligt at få eksakte tal for arealudviklingen i nobilis. Men med statistikken over skove og plantager: Skove og plantager 2009 – er der et grundlag at gå ud fra. Selv om tallene herfra er et par år gamle og ikke så detaljerede som vi kunne ønske os er det et udmærket grundlag for videre overvejelser. Der er dog usikkerhed på tallene. Selve opgørelsesmetoden giver nogen usikkerhed, og det mærkelige er, at arealet med nobilis er vokset i perioden fra 2006 til 2009 med ca. 500 ha. Det svarer ikke til de oplysninger man kan få fra branchekendte folk. Tallene fra Skove og plantager har derfor været udsat for en regulering og et skøn i tabel 1, men der er altså nogen usikkerhed omkring dem.

Produktionen

Som det fremgår af tabellen er de to yngste aldersklasser meget små i forhold til aldersklasserne fra år 11 til år 25. Nobilis produktionen vil derfor gå drastisk ned i løbet af de næste 10-15 år. De produktive år er jo nemlig år 11 til år 25, hvor vi ved, at klippeudbyttet ligger på 4 til 7

tons pr. ha/år. Fra år 26 går produktionen ned og jo ældre bevoksninger bliver – jo mindre produktion. Det veksler dog noget rundt i landet, idet vi ser bevoksninger, der fortsætter med en stor produktion til de er 35 år. Klippeomkostningerne er ligeledes lave i aldersperioden fra år 11 til 25. Herefter bliver lift en nødvendighed, og det forøger klippeomkostninger væsentligt. Vi har navnlig i de senere år set, at klippeomkostningen og salgsprisen har nærmet sig hinanden i de ældre bevoksninger. Det er derfor nødvendigt at sortere grøntet for herved at få en højere pris i stedet for at sælge det hele uden sortering. Der er ved at brede sig den opfattelse, at klipning med lift koster 5,00 til 5,50 kr./kg og at man kun får i gennemsnit 7,00 til 7,50 kr./kg ved salget. Herved er der ikke mange penge til renholdelse, insektbekæmpelse og gødskning. Dette medfører, at en del stopper klipningen når vi når 25-30 års alderen.

Markedet for nobilis

Nobilis er et gammelt dekorationsprodukt. Der er i mange år ikke sket nogen fornyelser i anvendelsen. I forbindelse med markedsføringskampagnen Nordic Green blev der lavet en række ting som var med til at skabe fornyelse. Dette projekt var særdeles godt, og ville kunne have medført en nylancering af nobilis navnlig hos de tyske florister, der er med til sætte trenden for hvad der er "in". Men med bortfaldet af PAF er der heller ikke ressourcer til at fortsætte dette projekt.

Forbruget af nobilis går svagt tilbage. Størrelsen på gravstederne og antallet af grave er for nedadgående, og selv om nobilis har udkonkurreret andre træarter, er mængden på dette område faldende. Adventskransene er et nogenlunde konstant marked mens håndbuketter er på retur. Det samme gælder borddekorationerne, hvor der i dag findes andre produkttyper i dekorationerne, og hvor anvendelsen i det hele taget er aftagende – borddekorationer har ikke været på mode længe.

Forbruget falder altså, men det burde være muligt at sælge flere forarbejdede produkter i Østeuropa, men det kommer ikke af sig selv. Der skal markedsføring til, og det er der ikke stemning for lige nu.

Tabel 1 Aldersklassetabel for nobilis – 2010.

Aldersklasse	Antal ha
0 - 5 år	400
6 - 10 år	700
11 - 15 år	2.400
16 - 20 år	2.200
21 - 25 år	2.000
26 - 30 år	1.000
31 - 35 år	700
36 - 40 år	300
> 41 år	1.800
I alt	11.500

Situationen nu

Koglerne i 2009 har midlertidigt givet os et mindre udbud, som dog fortsat rigeligt dækker efterspørgslen. Bortset fra perioden med meget sne, har alle købere kunnet få det nobilis de skulle bruge – selv med kort varsel. Men i den positive del af nobilis branchen fornemmer man, at der i de sidste par år har været udsolgt, og såfremt markedet blot ville efterspørge lidt mere kunne dette ikke imødekommes af udbuddet. Men kunderne har ikke fået nej – bortset fra i perioder med sneen. Men med udviklingen i tilplantningen vil der blive mangel på nobilis om 5 til 15 år.

Kort eller lang produktionsperiode

Den dårlige prisudvikling igennem de sidste mange år her medført, at mange drøfter en forkortelse af produktionsperioden. På grund af de høje klippeomkostninger når lift skal bruges, er det nærliggende at stoppe produktionen ved 25 års alderen. For at se på dette har vi lavet to omsætningsbalancer. Den traditionelle på op til 45 år og en forkortet på 25 år.

Ser vi på de to omsætningsbalancer og undlader at se på renter er der en forskel. Men i beregningen har vi ikke differentieret klippeprisen, og reducerer vi nettoprisen fra år 25, vil resultatet se anderledes ud. Man skal selvfølgelig se på de forudsætninger vi har lagt ind i beregningerne, og her kan man sætte andre værdier ind. Det giver en forskel, men vi har forsøgt at ramme en middelværdi for branchen. Den lange model giver i gennemsnit et årligt dækningsbidrag på ca. 8.300 kr./ha og selv om det skal reduceres på grund af renteberegning, er det ikke helt toset. Den korte model giver ca. 7.500 kr/ha – altså 800 kr. mindre, men i forhold til almindelig skov er det heller ikke så

	Nobilis omsætningsbalance – lang model										
	År 0	År 1 - 5	År 6 - 10	År 11 - 15	År 16 - 20	År 21 - 25	År 26 - 30	År 31 - 35	År 36 - 40	År 41 - 45	I alt
Forberedelse af areal	1.900										1.900
Planter 5.000 stk	18.000										18.000
Plantning	5.000										5.000
Efterbedring 750 stk á 5,00		3.750									3.750
Ukrudtsbekæmpelse	1.200	10.500	7.500	5.500	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	2.500	52.200
Insektbekæmpelse			1.500	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000		13.500
Gødskning		2.500	7.000	7.000	7.000	7.000	5.000	5.000	3.000		43.500
Tvegeklipping m.m.		300	600								900
Tynding - tilklipping				750	1500	750	750				3.750
Diverse	500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500		20.000
Udgifter i alt	26.600	19.550	19.100	17.750	18.000	17.250	15.250	14.500	12.500	2.500	162.500
Salg af grønt i kg.			2.000	20.000	27.500	27.500	25.000	20.000	15.000	5.000	142.000
Salg af grønt 3,00 kr./kg NPR			6.000	60.000	82.500	82.500	75.000	60.000	45.000	15.000	426.000
Salg af juletræer 15 %, 84 kr/stk			63.000								63.000
Tyndingstræ 75 kr/m ³ NPR					1.875	2.250	2.250	2.625	2.625		11.625
Afdrift 175 kr/m ³ NPR										35.000	35.000
Salg i alt			69.000	60.000	84.375	84.750	77.250	62.625	47.625	50.000	535.625
Dækningsbidrag	-26.600	-19.460	49.900	42.250	66.375	67.500	62.000	48.125	35.125	47.500	373.125

	Nobilis omsætningsbalance – kort model						
	År 0	År 1 - 5	År 6 - 10	År 11 - 15	År 16 - 20	År 21 - 25	I alt
Forberedelse af areal	1.900						1.900
Planter 5.000 stk	18.000						18.000
Plantning	5.000						5.000
Efterbedring 750 stk á 5,00		3.750					3.750
Ukrudtsbekæmpelse	1.200	10.500	7.500	5.500	5.000	5.000	34.700
Insektbekæmpelse			1.500	2.000	2.000	2.000	7.500
Gødskning		2.500	7.000	7.000	7.000	7.000	30.500
Tvegeklipping m.m.		300	600				900
Tynding - tilklipping				750	1.500	750	3.000
Diverse	500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	13.000
Udgifter i alt	26.600	19.550	19.100	17.750	18.000	17.250	118.250
Salg af grønt i kg.			2.000	20.000	27.500	27.500	77.000
Salg af grønt 3,00 kr./kg NPR			6.000	60.000	82.500	82.500	231.000
Salg af juletræer 15 %, 84 kr/stk			63.000				63.000
Tyndingstræ 75 kr/m ³ NPR					1.875	10.125	12.000
Salg i alt			69.000	60.000	84.375	92.625	306.000
Dækningsbidrag	-26.600	-19.460	49.900	42.250	66.375	75.375	187.750

dårligt. Kobles andre forudsætning på vil det i mange tilfælde kunne betale sig at forkorte omdrifttiden.

Afslutning

Nobilis afsætningen har prismæssigt stået stille i mange år, men på grund af den

stærkt dalende tilplantning kommer vi til at mangle nobilis om ganske få år. Så det er nok på høje tid at komme i gang med tilplantningen. Man kunne eventuelt tage arealet fra de ældre bevoksninger – især såfremt man har høje klippeomkostninger og ikke kan få en særlig høj pris for grøntet.

Litteratur

Thomas Nord-Larsen, Annemarie Bastrup-Birk, Iben M. Thomsen, Bruno Bilde Jørgensen og Vivian Kvist Johansen (2010): Skove og plantager, 2010, Skov & Landskab, Hørsholm

